

О.М. Рибін, канд. фіз.-мат. наук (ХДУХТ, Харків)
О.П. Щербініна, ст. викл. (ХДАК, Харків)

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Електронна комерція є світовим економічним явищем і заявляє про себе як галузь національної української економіки.

Про те в Законі України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» наголос ставиться на наявному відставанні держави у впровадженні технологій електронного бізнесу, електронних бірж та аукціонів, використанні безготівкових розрахунків за товари і послуги тощо.

Однією з головних умов успішної реалізації Основних засад є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві, що потребує вдосконалення навчальних планів, відкриття нових спеціальностей з новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій, зокрема щодо опанування теорією і практикою електронної та, навіть, мобільної комерції.

Електронна комерція — це загальна концепція, яка охоплює будь-які форми ділових угод, що здійснюються електронним способом, використовуючи телекомунікаційні мережі. Такі операції можуть здійснюватися серед компаній (бізнес-організацій), компаній і їх замовників (покупців, споживачів) або компаніями і державними закладами. Організаційно-економічні моделі, за якими сформувався електронна комерція мають такі основні різновиди: B2B (business-to-business), B2C (business-to-consumer), B2A (business-to-administration), C2A (consumer-to-administration), C2C (consumer-to-consumer). Останнім часом поширюються моделі B2G, C2G, G2G (G — government, тобто уряд).

Електронна комерція є важливою сферою застосування бізнесу і науки, яка потребує відповідного дослідницького і методичного відпрацювання і викладання її як самостійної дисципліни. Особливе значення це має для підготовки фахівців з обліку та фінансової діяльності, бо платіжні та фінансові системи, електронні трансакції становлять окремий напрям електронної комерції.

Західні фахівці вважають, що електронна комерція як навчальна дисципліна має бути невід'ємною складовою сучасної вищої освіти. Місце її на перетині традиційних економічних дисциплін (основ фінансів, обліку, комерційної діяльності, менеджменту, маркетингу, логістики тощо) та інформаційних предметів (інформатики, комп'ютерних мереж і систем, систем управління базами даних, Web-програмування та ін.).

Вивчення електронної комерції сприятиме формуванню в майбутніх фахівців економічного профілю цілісної системи знань про електронну комерцію, здобуттю практичних навичок із здійснення ділових операцій електронними засобами глобальної комп'ютерної мережі Інтернет. Цього можливо досягти за рахунок опанування:

- базових основ функціонування Інтернет;
  - основних напрямів розвитку електронної комерції і способів її ведення;
  - механізмів підтримки електронної комерції: особливостями систем електронних платежів, правових аспектів комерції в Інтернет, специфіки реклами і маркетингу в глобальній мережі;
  - проблем безпеки і захисту інформації під час здійснення ділових операцій через Інтернет;
  - практичних аспектів роботи вітчизняних систем електронної комерції і перспектив їх розвитку.
- Спеціаліст, чий професійні, ділові інтереси фокусуються в галузі електронної комерції, повинен:
- 1) аналізувати нормативну і економіко-технологічну інформацію в галузі електронної комерції;
  - 2) обґрунтовувати прогностичні оцінки її розвитку;
  - 3) здійснювати закупівлі в Інтернет з використанням різнотипних електронних платіжних систем;
  - 4) мати уявлення про:

влаштування і принципи функціонування віртуальних крамниць;
системи безпеки, які використовуються при розрахунках через глобальну мережу;
віртуальні підприємства і віртуальні продукти;
використання можливостей Інтернету для корпоративного бізнесу.

Особливістю дисципліни є її «вимогливість» до стану матеріально-технічної бази навчального закладу. Вивчення практичних основ електронної комерції потребує достатньої кількості персональних комп'ютерів, з яких здійснюється доступ до глобальної мережі Інтернет через потужні канали зв'язку. Це є першою і чи не найголовнішою умовою того, щоб теоретичні положення можна було практично відпрацьовувати у режимі реального часу, моделюючи реальні економічні ситуації для ведення електронної комерції.

Г.І. Сетковська, студ. (Педагогічний коледж ХГП, Харків)

УПРОВАДЖЕННЯ Й ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

У наш час розширюється процес інформатизації суспільства, тобто збільшується використання інформаційної техніки для виробництва, переробки, зберігання та розповсюдження інформації і особливо знань. Інформаційні технології пронизують всі сфери людської діяльності, і система освіти, як соціальна

структура, також відчуває їхній вплив. Бурхливий розвиток засобів інформатизації (комп'ютерів, комп'ютерних комунікацій, різних електронних пристроїв) породжує нові можливості для застосування комп'ютера в навчальному процесі, що робить його більш ефективним, дає змогу раціонально використовувати навчальний час.

Застосування засобів комп'ютерних технологій у навчальному процесі розглядаються А.Т. Ащеровим, О.І. Башмаковим, І.Л. Башмаковим, М.В. Булановою-Топорковою, Л.В. Глуховою, А.С. Гринбергом, М.І. Жалдаком, О.О. Золотарьовим, А.О. Івановою, Н.В. Макаровою, Ю.І. Машбицем, О.К. Овчаренко, М.О. Пивоваровою, В.О. Черновим та ін.

Разом із тим, у педагогічній теорії недостатньо приділяється увага обґрунтуванню та розробці методики формування економічних знань у майбутніх спеціалістів засобами комп'ютерних технологій, яка б урахувала особливості їхньої підготовки, сприяла поступовому й цілеспрямованому становленню їх як професіоналів.

Визначено, що застосування комп'ютерних технологій у професійній діяльності майбутнього економіста базується на використанні стандартного офісного пакету (MS Windows, MS Word, MS Excel, MS PowerPoint, MS Outlook, MS Access, MathCad, Adobe Photoshop, Moodle, 1С: Бухгалтерія та ін.)

Як показує сучасна педагогічна практика, новітні інформаційні технології навчання спрямовані на рішення переважно таких чотирьох типів дидактичних завдань:

– комп'ютер використовується як допоміжний засіб для більш ефективного вирішення системи дидактичних завдань, що вже існує (при цьому, змістом об'єкту засвоєння в комп'ютерній навчальній програмі такого типу є довідкова інформація, інструкції, обчислювальні операції, демонстрація та інше;

– комп'ютер може бути засобом, на який покладається вирішення окремих дидактичних завдань при збереженні загальної структури, цілей і завдань безмашинного навчання (при цьому сам навчальний зміст не закладається в комп'ютер, він виконує функції контролера, тренажера тощо. Ця функція широко представлена в розгалужених діалогових системах, що моделюють діяльність учителя;

– комп'ютер може бути використаний як засіб, моделюючий зміст об'єктів засвоєння шляхом його конструювання (при цьому реалізуються принципово нові стратегії навчання; прикладом цього напрямку розробок є так звані “комп'ютерні навчальні оточення” чи “мікросвіти”, що представляють моделі галузей знань, які засвоюються).

Крім того, як наголошує в своїй роботі М.М. Фіцула, «використання мультимедійних засобів в процесі навчання сприяє також підвищенню інтересу й загальної мотивації навчання завдяки новим формам роботи і причетності до пріоритетного напрямку науково – технічного прогресу; активізації навчання завдяки використанню привабливих і швидкозмінних форм подання інформації; індивідуалізації навчання – кожен працює в режимі, який його задовольняє; розширенню інформаційного і тестового “репертуарів”, доступу учнів до “банків інформації».

Матеріал, представлений у вигляді електронних презентацій, істотно розширює можливості звичайних підручників за рахунок використання звукового й відео супроводу й ефектів анімації. У ході роботи з комп'ютером в учнів задіюються слухові і візуальні канали сприйняття, що дозволяє збільшити не тільки обсяг сприйманої інформації, але й міцність її засвоєння. Зміст матеріалу опирається на принцип обліку індивідуальних особливостей учнів з різним рівнем готовності до навчання, що передбачає можливість розвитку кожного учня, а також дозволяє вибудовувати його індивідуальну освітню траєкторію.

Отже, професіоналізм вчителя в поєднанні з сучасними мультимедійними технологіями підносить процес вивчення економічних дисциплін на більш високий рівень, який відповідає все більш жорстким умовам сьогодення.

Л.А. Скуріхіна, д-р техн. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

І.Г. Сибірякова, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

Т.Р. Кочарова, асист. (ХДУХТ, Харків)

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СУБД ACCESS У ПРОЕКТУВАННІ М'ЯСНОГО ЦЕХУ

Стрімкий розвиток інформаційних технологій в останні роки призводить до комп'ютеризації вирішення прикладних задач в різних сферах управління та виробництва.

Метою викладання курсів “Проектування підприємств з основами САПР” та “Проектування та реконструкція підприємств галузі”, призначених для студентів інженерно-технологічного факультету, – є формування у студентів знань і навичок щодо рішення проектних технологічних завдань підприємств м'ясної галузі з використанням ПЕОМ.

Інформаційну модель предметної області реалізує інформаційна система, створена в СУБД Microsoft Access. Інтерфейс СУБД пропонує наступні можливості: звертатись до інформаційних ресурсів; отримувати швидкий доступ до відповідних таблиць та запитів, представлених у вигляді табличних форм; послідовно виконувати технологічні задачі у вигляді запитів до таблиць даних, отримувати результат запитів у вигляді табличних форм та звітів.